

MEISJESSTUDIEKRINGEN, groeperingen van vrouwelijke scholieren in het officieel middelbaar onderwijs, die zij aan zij met de studentenkringen (orgaan De Goedendag) een belangrijke rol gespeeld hebben in de Vlaamse ontvoogdingsstrijd.

Reeds vroeg voelden de studenten het gemis aan vrouwelijke medestanders. In De Goedendag pleitten voor het oprichten van meisjesbonden o.a. Herman Sabbe (1892), Gust Bossaerts (1904), Herman van Puymbrouck (1905), August Remouchamps (1910), Willem Stemmer, Gaston Smeesters en Michiel van Vlaenderen (1911). De eerste meisjeskring werd opgericht te Oostende in 1905 : Zucht naar Vooruitgang ging echter weldra ter ziele en werd in 1910 opgevolgd door de Johanna van Woude-Kring, die veel levenskrachtiger bleek. Datzelfde jaar werd te Gent, met steun van Rosa de Guchte-naere, de Helena-Swarthkring opgericht, die contact legde met de Heremans' zonen, zodat een vruchtbare samenwerking ontstond.

Te Antwerpen werd eindelijk op 23 mei 1912, ondanks felle tegenkanting van de schooloverheid, in het huis van ir. Flor Boonroy de Vlaamsche Meisjestudiekring (MSK) gesticht onder voorzitterschap van Elza Boonroy. Toen ze kort daarna in Gent ging studeren, nam Maria Dierckx haar taak over, maar de stichtster bleef haar schepping van nabij volgen en steunen. De eerste vergaderingen vonden plaats in de Peter Benoit-zaal. Het ledenaantal klom gestadig. De Kring ondervond van het begin steun van de Vlaamsche Bond van het atheneum: gezamenlijke vergaderingen, uitwisseling van sprekers. Bondsleden H. Cox en R. Victor kwamen lezingen houden. 4 oktober 1912 was voor beide Kringen een hoogtepunt: in de feestzaal van het Koninklijk Atheneum trad Alberic Deswarte op als spreker. Hij ging er kordaat in op Destrées uitdaging tot bestuurlijke scheiding en kreeg een overweldigend applaus. De Meisjesstudiekringen waren ook nauw betrokken bij de organisatie van het 20ste Vlaamsch Studentencongres dat te Antwerpen plaatsvond van 11 tot 13 april 1914 en waar ook vele Nederlanders aanwezig waren. Het boekje van O. de Smedt (z. literatuur) bevat een groepsfoto van deze samenkomst (met de namen van de personen). Kort daarna brak de Eerste Wereldoorlog uit. Een tijdlang was de actie verlamd. In oktober 1915 werd voor het eerst opnieuw vergaderd onder voorzitterschap van mej. Caty van den Berghe; Elza Boonroy fungeerde als secretaresse; 20 leden waren aanwezig. Toen verbood het schoolbestuur de leerlingen plotseling het lidmaatschap van de Meisjesstudiekringen, nadat hetzelfde verbod opgelegd was aan de Normalisten-Studiekring (jongens) en de Vlaamsche Bond van het atheneum. In besloten kring ging de actie verder. In januari 1917 werd de MSK als duidelijk activistische groep heropgericht onder voorzitterschap van Jeanne Dens; „schrijfster” was Frieda Melis. Eind september verliet de MSK het lokaal aan de Grote Markt en betrok een zaaltje van Volksopbeuring aan de Ossenmarkt. Op de eerste vergadering, op 1 oktober, werden de statuten vastgelegd. De culturele activiteit werd voortgezet in samenwerking met de Vlaamsche Bond. Zijn laatste vergadering hield de MSK op 10 november 1918. De activistenjacht brak los en legde een tijdlang elke actie lam. Eind 1919 ontwaakte de MSK en vergaderde sedert oktober elke vrijdag in het lokaal De Vlaamsche Leeuw (De Keyserlei) met voordrachten, muziek, declamatie, besprekingen. Onder de sprekers: G. Burssens, Fr. Francken, J. Houben, Mej. Burssens, Em. Hullebroeck, Anna Mortelmans. Met zijn vaandel (dat ongerept bleef) is de MSK op 11 juli 1920 uit Borgerhout gezamenlijk mee opgerukt naar de Grote Markt te Antwerpen en hoorde het schot dat Herman van den Reeck dodelijk trof. Geen van de leden zag het drama gebeuren. Met omfloerst vaandel namen zij deel aan de begrafenis en namens de MSK sprak Anna Mortelmans een afscheidsgroet. Bij de begrafenis van M. Rudelsheim (12 september 1920) sprak Maria van den Boom namens de MSK een lijkrede uit. Talrijke leden van de MSK traden toe tot het Vrouwenfront en tot de Vrouwenbeweging voor Amnestie. Ze organiseerden mede de historische amnestiebetoging in het Hippodroompaleis op 16 januari 1921 en brachten door het aanbieden van een amnestie-manifest op 18 januari 1921 beroering in het Parlement; minister E. Vandervelde

sprak op 25 januari 1921 in de Kamer van „des dames qui nous viennent d'Anvers, demandant l'amnistie ou, plutôt la réclamant, car elles ressemblent moins à de douces colombes qu'à des mouettes gracieuses, mais au bec acéré...” (Annales parlementaires, Chambre, 1920-'21, p. 387). De dames gingen de geschiedenis in als de „Vlaamse meeuwen”.

Omstreeks 1923 hield de kring als zodanig op te bestaan. Tot de meer bekende leden behoorden o.m. de schrijfster Maria de Lannoy, de gezusters Dens en Irma Lauwers, de latere mevrouw Craeybeckx.

De Vlaamsche Meisjesstudiekring (Antwerpen) heeft in de loop der jaren een paar keer zijn naam gewijzigd. Eerst viel het predikaat Vlaamsch weg, als overbodig. Later, om onderscheid te maken met de talrijke opschietende studiekringen, werd er als ondertitel Wij Willen aan toegevoegd.

LITERATUUR: Dag-, weekbladen en tijdschriften: *Ons Vaderland*; *Het Vlaamsche Nieuws*; *Het Vlaamsche Front*; *De Ploeg*; *De Stormram*; *Ons Land*; *De Goedendag*. - O. de Smedt, *De « Vlaamsche Bond » en zijn voorgangers, een bijdrage tot de geschiedenis van de Vlaamse studentenkringen aan het Koninklijk Atheneum te Antwerpen 1883-1914* (1954). VIC VAN DEN BERGHE en HILDA LEYNEN